

BAŞIMIZA GELENLER - BİR DAVADA DİLE GETİRİLENLER:

Değerli amatör denizci dostlarımız, arkadaşlarımız,

Günler geçiyor, herkesi “bu sezonu nasıl geçireceğiz?” düşüncesi sardı; para toplama aracı “ruhsatname”yle başımıza geçirilen çuvaldan kurtuluşu yargıda arayanlarımızın sayısı giderek artıyor.

Bildiğiniz gibi;

Teknesini 30.06.2009 tarihinden itibaren 6 aylık süre içinde bağlama kütüğüne kaydettirmeyenlerin veya kaydettirmesine rağmen her yıl vize ettirmeyenlerin, ruhsat ve vize harcının İKİ KATI tutarında idari yaptırıma (para cezasına) çarptırıldıkları, ayrıca seyirlerine de izin verilmeyeceğini kurala bağlayan düzenlemenin, yaz gezilerine hazırlananlar için sinir bozucu etkileri görülmeye başladı. Kimilerimiz, vize süresini geçirdi, kimilerimiz cezalara katlandı, kimilerimiz dava yoluna gitti.

Özel teknelerimizin, ihtiyarılık kuralı nedeniyle Gemi Siciline kaydedilmesi halinde, Harçlar Kanunu'nun Gemi ve Liman Harçları Bölümündeki çizelgede belirtilen harç, kayıt sırasında ve bir defaya mahsus alınmaktadır, vize işlemi de yoktur.

Özel tekne sahibi amatör, teknesini Gemi Siciline kaydettirmiş olsa; Harçlar Kanunu 7 sayılı tarifenin alt sınırından sadece bir kez 108 TL tutarında harç ödeyecektir.

Şimdi sıkı durunuz:

Meşhur Ek Madde 12, **MTV'nin kaldırılması bahanesiyle** amatör vatandaşı, örneğin boyu 9-12 metre arasında olan özel teknesini Bağlama Kütüğü'ne zorla kaydettirerek, Gemi Siciline kaydettirseydi ödeyeceği harcın, 5 katına yakın parayı her yıl ödemeye mahkûm etmektedir.

Hep birlikte hatırlayalım;

Bağlama Kütüğü işlemleri nedeniyle davalar açıldığını, ADF'nin bu davaları başından beri yakından takip ettiğini ve edeceğini daha önce belirtmiştik. ADF'nin de her ifadesini bütünüyle desteklediği bir davada kaleme alınanların bir kısmından ibaret aşağıdaki açıklamalar dikkat çekicidir. Yeri geldikçe diğer açıklamalar da sizlerle de paylaşılmaya devam edilecektir.

Bahse konu 5897 Sayılı Kanun Genel Gerekeçe'si, kendi içinde çelişkili olmakla birlikte “YABANCI BAYRAK ÇEKMiŞ ÖZEL TEKNELERİN, TÜRK BAYRAĞINA DÖNMESİ”ni veya “TÜRK BAYRAĞINDAN KAÇIŞIN ÖNLENMESİNİ” amaçlamıştır.

a) 491 Sayılı KHK'nin EK 12'inci Maddesi 5897 Sayılı Değişiklik Kanunu ile Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu'nda da değişiklik yapmış ve özel teknelerden alınan Motorlu Taşıtlar Vergisini kaldırmıştır.

Yani Amatör denizci ve deniz sevgisi desteklenirse sektörün canlanacağı ve en önemlisi Türk vatandaşları ister 7 metre ister 20 metre boyda tekneye sahip olsun, Türk Bayrağı taşımak, yabancı bayrak taşımaktan daha ağır koşullara bağlı olmayacaktır.

b) Genel gerekçede

“Denizciliğin ve denize bağlı sektörlerin gelişimi amatör denizciliğin başka bir deyişle deniz sevgisinin gelişimine bağlıdır” cümlesiyle desteklenmesi gerekenin ne olduğu tespit edilmiştir. Bu da amatör denizcilerdir ve deniz sevgisidir. (bakınız paragraf 3, cümle 1) sonra,

• *“Hazırlanan Kanun teklifi ile özel amaçla kullanılan yat kotra ve her türlü motorlu teknelerden alınmakta olan motorlu taşıtlar vergisi kaldırılarak denizcilğe duyulan ilgi vatandaşlarımız üzerindeki mali yük hafifletilmektedir.”*

cümlesiyle önce mali yük hafifletilmiş (paragraf 3 cümle 3) sonra da,

- “Mali dengeyi bozmamak için de motorlu taşıtlar vergisi yerine bağlama kütüğüne kayıtlı olan gemi deniz ve iç su araçlarına verilecek ruhsatnameler ile bu taşıtlara yönelik vize işlemleri için harç alınması öngörülmekte ve buna ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır” cümlesiyle (paragraf 3 cümle 4)

kaldırılan mali külfet yerine başka bir mali külfet ve türlü türlü işlem, denize çıkmaya yasak ve para cezalarıyla bezenmiş bir sisteme geçişin gerekçesi yazılmıştır.

Ayrıca Harçlar Kanununa eklenen tarifeyle “5 metreden küçük **kayıklar/tekneler, taşımacılar, balıkçılar**” muaf kılınmıştır.

- c) Özel tekneler TTK ve Gemi Sicili nizamnamesi gereğince gemi siciline KAYDI ZORUNLU OLMAYAN teknelerdendir, MTV mükellefiyetinin gemi siciline kaydedilmekle başlayacağı açıktır.

Üstelik gemi siciline kaydedilen teknelerin vize mükellefiyeti de yoktur ve gemi siciline kayıt için alınan harç, kimi tekneler için bağlama kütüğüne kaydedilirken alınan harcın 10’da birine kadar düşmektedir. Ne yazık ki teknenin, Gemi Siciline kayıtlı olsa da Bağlama Kütüğüne ayrıca kaydedilmesinin zorunlu olduğu da ifade edilmiştir.

Özetle; aslında gemi siciline kayıtlı olmayan (kayıdı da zorunlu olmayan) özel teknelerin sahipleri:

- TEMELDE MTV ÖDEMEKLE YÜKÜMLÜ DEĞİLKEN, HER YIL YÜKSELEN ORANLARLA HARÇ ÖDEMEK ZORUNDA bırakılmıştır.
- TEKNESİNİ KÜTÜKTEN SİLDİRMESİ YASAKTIR,
- DENİZE ÇIKAMADIĞI TEKNESİNİ, KARAYA ALIP KULLANMADA DA VİZE HARCİ ÖDEYECEKTİR,
- VİZE HARCINI GECİKTİRİRSE AYRICA İKİ KATI CEZA ÖDEYECEKTİR, DENİZE ÇIKMASI DA YASAKLANMIŞTIR,
- TEK KURTULUŞU TEKNESİNİ SATMAK VEYA BATIP BOĞULMAK MIDIR? Yoksa her şey amatörün teknesine Türk Bayrağı çekmeyi kolaylaştırılmak adına yapılmamış mıdır?

Görünen o ki denizi sevmesi gerekenler sadece

- 5 metreden küçük kayak edenler,
- Taşımacılar,
- Profesyonel balıkçılardır.

Kaldı ki başka denizlere bayrağımızı taşıyan özel tekneler de genelde 5 metreden uzundur.

Kayıdı zorunlu olmayan özel teknelerin, sahibinin isteğiyle sicile kaydedilmesi halinde başlayan Motorlu Taşıtlar Vergi mükellefiyetine son vermek amacıyla düzenlendiği ileri sürülen bahse konu EK Madde 12, uzun ve karmaşıktır çünkü çalakalet ve neredeyse hırs alırcasına hazırlanmıştır, uygulanmaya devam etmesini kabullenmek hem adalet adına, hem hakkaniyet adına mümkün değildir. Zira ödenmesi zorunlu olmayan MTV yerine ödenmesi zorunlu HARÇ getirmenin adalet veya hakkaniyet amacını taşıdığı söylenemez.

Bir kayıt belgesi olmak dışında anlam taşımayan bahse konu bu belge, hatalı biçimde ruhsatnameler sınıfına dâhil edilmiştir.

Tapu belgeleri, gemi tasdiknameleri gibi taşınmaz ve taşınır malların kaydı suretiyle oluşturulan belgeler için belirli ölçülerle harç ödenir. Çünkü idare kamu güvenini sağlayan bir sistemde belge üretmiştir.

İmtiyazname, ruhsatname, diploma vererek bir işin (avukatlık, eczacılık gibi) yapılabilir olduğunu, bir sahanın (petrol ve maden aramak gibi) belirli bir amaçla kullanılabilir olduğunu, bir hakkın (patent ve faydalı model gibi) aidiyetini, bir öğretimin (lise, yüksek okul gibi) alındığını belgelemek için harç ödenir. Çünkü idare bu yeterlikleri incelemiş ve güvence vermiştir. Bu belgelerin bir kısmı sürelidir ve idare yine “bir hizmet vererek, iş yaparak” sürdürülebilirliği incelemekte, sürelerini uzatmakta, belgeleri yenilemektedir, harç ödenir.

Harçlar Kanunu Sekizinci Kısım, imtiyazname, ruhsatname ve diploma harçlarının nasıl, kimlerden, ne şekilde alınacağını belirleyen bölümdür ve 8 sayılı tarifesi de bu kısma giren belgelerin harç tutarlarını sıralamıştır.

Harçlar Kanunu 8 Sayılı Tarifesine 6/5/2009 tarihinde 5897 sayılı kanunun 4. Maddesiyle eklenen XIII numaralı bağlama kütüğü ruhsatnamelerinden ve bunların vizelerinden alınacak harçlar listesi caiz tabirle adeta bir ayrık otu gibi uyumsuz biçimde yapılmaya, yapıştırılmaya çalışılmıştır.

Bağlama kütüğüne kayıt belgesinin adı “ruhsatname” olsa da yukarıda açıklandığı gibi bir işin yapılabilirliğini, bir hakkın aidiyetini, bir öğretimin alındığını, bir sahanın özgülediğini anlatmaz. Sadece ve sadece bir malın (bir teknenin) niteliğini ve sahipliğini (kime ait olduğunu) açıklar.

Bağlama Kütüğü, Liman Başkanlıkları ve Belediye Başkanlıklarında oluşturulan “kayıt yöntemi”nden başka bir anlam taşımaz, ayrıca gemi sicilinin sağladığı kamu güveni ilkesi de yoktur, bu nedenle bağlama kütüğüne kayıtlı bir tekne üzerine gemi ipoteği işlenmek istense, aynı tekne bu defa ve ayrıca gemi siciline kaydedilmek zorundadır.

Bu nedenle bahse konu belge, kayıt belgesi niteliği dikkate alınarak, olsa olsa 7. Kısımda sayılan Gemi ve liman harçlarına dâhil edilebilir.

Ruhsatnameler, bir işin yapılabilmesini, bir işletmenin açılmasını, bir hakkın kullanılmasını sağlayan türden evraktır. Bu nedenle bir tescil işlemi karşılığında ruhsatname değil kayıt belgeleri düzenlenir.

Bağlama kütüğüne kayıt edilerek, teknelerin ruhsatnamelere bağlanmasının ve bu ruhsatnamelerin de her yıl vize edilmesi zorunluluğunun tek nedeni, tekne batana, yok olana kadar vize bahanesiyle kayıt sırasında alınan harcın artan nispette tekrar tekrar tahsil edilmesidir.

Bir yandan Türk Bayrağını taşıyan gemi/tekne sayısının artması hedeflenirken, diğer yandan ruhsatnameye bağlanan Türk vatandaşına ait özel teknelerin, ruhsat harçları her yıl yeniden ödenip vize edilmezse, Bağlama Kütüğü Yönetmeliği Madde 12’de “*Türk bayrağı çekme hakkı geçerli ruhsatname ile ispat olunur.*” denilmekle **Bayrak taşıma hakkı da kaybettirilmektedir.**

Yabancı ülke vatandaşlarına, Türk Vatandaşlarına kıyasla ayrıcalıklar tanınmıştır. Bağlama kütüğüyle (5857 Sayılı Kanun gerekçesinde de açıklandığı gibi) aslında bu teknelerin sahiplerinden her yıl harç (!) toplanması amaçlanmıştır.

Hatta bu gelir kapısı öyle heyecanla açılmıştır ki yabancı ülke vatandaşlarına, teknelerini de bu kütüğe istedikleri gibi kaydedip, TTK Madde 823’ü yok sayarak, Türk Bayrağı taşıma hakkı verilmiştir.

Bütün bu olanlar, Türkiye Cumhuriyeti Hazinesinin, bayrağından gelir elde etmek ihtiyacı içinde olduğunu akla getirecektir ki hukukun zedelenmesinin yarattığı üzüntüye oranla tahammül edilmez ölçüde yaralayıcıdır.

Ucuz bayrak ülkeleri dahi, kendi topraklarında kurulmuş şirketlerin varlığını ararken hangi ülke, vatandaşı olmayan bir özel kişiye bayrağını taşımak hakkını vermektedir? Bu soruya verilebilecek cevap “yok”tur.

491 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME EK MADDE 12 YÜRÜRLÜĞE GİRMEYEN ÖNCEKİ VE SONRAKİ DURUM

Bağlama Kütüğünden Önce;

Mevzuatımızda “*Özel Tekne*” kavramına 01.07.2004 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan Amatör Denizci Yönetmeliğinde de yer verilmiştir. Yönetmeliğin benimsediği tanım şu şekildedir.

“Gezi, eğlence, spor ve amatör balıkçılık gibi faaliyetlerde yararlanılmak için üretilmiş, hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılmayan, tekne sahibi sorumluluğunda seyre çıkan, ulusal standarda göre ölçüldüğünde tekne boyu 2,5 metreden küçük ve 24 metreden büyük olmayan tüm yüzen araçlar”

Amatör Denizci Yönetmeliğinin yürürlüğe girmesinden sonra günümüze kadar şu gelişmeler söz konusu olmuştur:

- Özel Teknelerin denize açılmasını pahalı kılan (ticaret gemileri örnek alınarak belirlenmiş) “zorunlu emniyet teçhizatı” makul bir düzeye indirilmiş,
- Özel teknelerin ticaret gemileri gibi belirli aralıklarla denetlenmesinden vazgeçilmiş,
- Özel teknelerin kaydı ve belgelendirilmesi ticaret teknelerinden ayrılmış,

- Özel tekneleri kullanacak kişilerin yeterlik belgesinin profesyonel amaçlarla kullanılabilmesine son verilmiştir.

Bu gelişmeler, özel hayat ile iş/çalışma hayatı arasındaki farkın amatör denizcilik alanında da açık biçimde benimsenmiş olduğunu anlatmaktadır.

5897 sayılı yasadan önce “Amatör Denizci Yönetmeliği” yerine geçen “Özel Teknelerin Donatımı, Kaydı Ve Belgelendirilmesi İle Özel Tekneleri Kullanacak Kişilerin Yeterlikleri Hakkında Yönetmelik” ile kurallar tam olarak oturmuş ve

- “Özel Tekneler” Özel Tekne Kütüğüne (İSTATİSTİK AMACIYLA) kaydedilmeye,
- Özel Tekneler için ÖTB (Özel Tekne Belgesi) düzenlenmesine devam edilmiştir.
- “ÖTB” teknenin sahipliğini kanıtlayan ve **istatistik tutulmasına** imkân veren bir belgedir. İstatistik tutulması açısından AB müktesebatına uygundur. ÖTB düzenlenmesi için Denizcilik Müsteşarlığı Döner Sermaye Müdürlüğü hesabına beş yıl için sadece
- Boyu 15 metreden kısa tekneler için 30 TL, 15-24 metre arası olanlar için de 50 TL

“belge ücreti”nin yatırılması yeterlidir.

Bağlama Kütüğünden sonra;

Yukarıda açıklandığı gibi ilk kez özel teknelerin istatistiğine imkân veren, düzenli, adil, ülkemize yarışır biçimde modern ve en önemlisi işlem takipçilerine gerek duymayacak kadar kolaylıkla tamamlanan bir sistem oluşturulmuşken, **5897 sayılı Kanun, ÖTB’ye bağlanmış özel tekneleri de kapsayan (ve hatta sadece onlardan her yıl vize harcı almaya yönelik düzenlendiği anlaşılan) Bağlama Kütüğü ihdas edilmiştir.**

Böyle bir düzenlemeye neden ihtiyaç duyulmuş olduğu “Gerekçe”de şöyle açıklanmıştır:

- *Ülkemizde halen, Türk gemi sicillerinden birine kayıtlı olmayan çok sayıda gemi, deniz ve iç su aracı bulunmaktadır. Bu kapsama giren, 2007 sonu itibariyle 60 bine yakın gemi, deniz ve iç su aracı olduğu tahmin edilmektedir.*
- *Kayıtsız şekilde bu kadar çok gemi, deniz ve iç su aracı bulunması, denizde can, mal ve çevre korunmasına ilişkin mevzuatın uygulanmasında da zorluklar çıkarmaktadır. Kaydı bulunmayan tüm gemi, deniz ve iç su aracının zorunlu olarak kayıt altına alınması suretiyle, uluslar arası standartlarda denetim ve belgelendirme yapılabilmesi, nitelikleri ve maliki bilinmeyen tekne kalmaması, denetimsiz tekneler ile insan kaçakçılığı yapılmasının önlenmesi amaçlanmaktadır.*
- *Denizci ülke hedefine ulaşılabilmesi, amatör denizciliğin gelişmesiyle yakından ilgilidir. Ülkemizde kişi başına düşen deniz aracı sayısının düşük kalmasına yol açmıştır.*
- *Özel amaçla kullanılan yat, kotra ve her türlü motorlu teknelerden alınmakta olan motorlu taşıtlar vergisi kaldırılarak, denizciliğe ilgi duyan vatandaşlarımız üzerindeki mali yükün azaltılması lâzımdır. **Bununla beraber, mali dengeyi bozmamak için de motorlu taşıt vergisi yerine, "bağlama kütüğüne" kayıtlı olan gemi, deniz ve iç su aracına verilecek ruhsatnameler ile bu taşıtlara yönelik vize işlemleri için harç alınması gerekmektedir.***

Görüldüğü gibi, tahminler üzerine (ki bu rakamlar gerçek değildir) kanuni düzenleme üretilmiş olması, hukuk adına yaralayıcıdır.

İnsan kaçakçılığı adıyla tanımlanan suçun, yasadışı göçmenlere yardım ve yataklık olduğu varsayılabilir ki bu suçun da özel tekneleri zorunlu olarak kayıt altına alarak önleneceğine inanmak bütünüyle saf bir yaklaşımdır.

İlk edinimde ödenen, tekne kıymetinin %27,44’ü oranındaki vergi yükünün, kişi başına düşen deniz aracı sayısının yükselmesini engellediği her fırsatta dile getirilmiş bir gerçektir.

Yukarıda da bahsedilen “Özel Teknelerin Donanımı, Kaydı ve Belgelendirilmeleri İle Özel Tekneleri Kullanacak Kişilerin Yeterlilikleri Hakkında Yönetmelik” zaten özel teknelerin ölçülmesini ve kayıt altına alınmasını öngörmüş ve kayıt altına alınan teknelere “Özel Tekne Belgesi” adı altında bir belge düzenlenip verileceğini hükme bağlamıştır.

Bağlama Kütüğünün önde gelen amacı yeni bir kayıt ve belgeleme sistemi oluşturmak değil (bu zaten öngörülmüş bulunuyordu), harçları hükme bağlamaktır. Nitekim bu husus yukarıya aynen alınan gerekçede de anlatılmıştır.

Ancak Bağlama Kütüğüne kaydedilen tescilli ihtiyari balıkçı tekneleri, taşımacılara ait olan tekneler/gemiler belge ve vize harcından muaf tutulmuştur. **Muafiyetler çıkınca eldeki kaynak, aslında mükellef olmak seçimi tekne sahibine bırakılmış (yani sahibi istemezse ödenmeyecek) olan MTV'si kaldırılan özel tekneler olmuştur.**

Temel yasalarımıza ve Anayasaya aykırılık içeren söz konusu “Ek Madde 12”'nin ve Harçlar Kanunu Ruhsat Harçları Bölümünün 8 sayılı tarifesine eklenen “XIII- Bağlama kütüğü ruhsatnamelerinden ve bunların vizelerinden alınacak harçlar” bölümünün yürürlüğünün devam etmesi, telafisi güç veya imkânsız zararların doğmasına yol açacak, binlerce vatandaşımızı mutsuz kılacak, onlara zarar verecek ve vatandaşla devletin arasına nifak sokacaktır.

Görünen o ki; Yasanın hazırlandığı aşamada başlayan tartışmalar, yasanın yürürlüğe girmesinden sonra da devam etmiştir ve yürürlükten kalkmadıkça devam edecektir.

Ümidimiz, yasa koyucunun, yanlış yönlendirmelerle ürettiği bu gereksiz ve vatandaşlarına mutsuzluktan, ülke denizciliğine ise zarardan başka katkısı olmayan/olmayacak düzenlemeyi yine kendisinin en kısa zamanda yürürlükten kaldırmasıdır.